

||| månadens epiztel

Månadens Epiztel behandlar denna gång bland annat ett fall av trikiner i vildsvinskorv, salmonella hos katt

och småfågel samt den nya riskprofilen för VTEC. Epizteln är ett samarbete mellan SVA och Jordbruksverket och är i det här numret sammanställd av Jens Norberg, SVA och Jessica Dahlberg, Jordbruksverket.

TRIKINER I INFÖRD VILDSVINSKORV

I slutet av januari insjuknade en spansk student i trikinos i Sverige. Studenten hade ätit av korv som innehöll vildsvinskött och som var lokalproducerad i Spanien. Dessutom hade korv tagits med till Sverige för egen förtäring. Analyser utförda av Avdelning för parasitologi på SVA visade att den införda vildsvinskorven innehöll ca 1,5 trikinlarver per gram korv. Från Spanien rapporteras fler fall av insjuknade personer.

Trikiner förekommer hos vildsvin i Sverige, om än mycket sällan. Under åren 2002–2005 undersöktes 20 757 vildsvin vid SVA. Av dessa var fyra trikininfekterade, dvs 0,02 procent. De arter som påvisats är *Trichinella spiralis* och *Trichinella pseudospiralis*. Hos slaktsvin har trikiner inte påvisats i Sverige sedan 1994. Under åren har det slaktats drygt tre miljoner grisar per år. Alla undersöks på eventuell förekomst av trikiner.

NY RISKPROFIL FÖR VTEC

Sommaren 2005 smittades drygt 130 människor av VTEC O157 efter förtäring av kontaminerad sallad. Detta utbrott medförde att ett antal myndigheter fick i uppdrag av Jordbruksdepartementet att undersöka VTEC-bakteriers smittvägar, förekomst hos livsmedelsproducerande djur och i livsmedel samt dess risker för folkhälsan.

I början av februari överlämnades rapporten

FOTO: BENGT EKBERG, SVA.

Trikiner förekommer hos vildsvin i Sverige, om än mycket sällan. I slutet av januari insjuknade en person av spansk vildsvinskorv innehållande trikiner.

som omfattas av en riskprofil i vilken kända data presenteras, kunskapsluckor identifieras samt förslag på åtgärder lämnas. Några av slutsatserna som dras är:

I samband med utredningar av smitta mellan djur och människa har framför allt VTEC O157 isolerats från nötkreatur. VTEC O157 kan överleva långa perioder i stallmiljö, gödsel, mark och vatten. Smitta har bland annat överförts via kött och köttprodukter, opastöriserade

FOTO: BENGT EKBERG, SVA

I början av februari lämnades en riskprofil om VTEC till Jordbruksdepartementet. VTEC-smitta kan bland annat överföras via kött och köttprodukter, opastöriserade mejeriprodukter, men också via grönsaker och frukt.

mejeriprodukter, men också via grönsaker och frukt.

Bland kunskapsluckorna kan nämnas:

Virulensegenskaperna hos VTEC är inte helt kända. Geografiska skillnader i incidensen respektive fördelningen av serotyper hos befolkningen är inte ordentligt kartlagda. Motsvarande kunskap saknas också för nötkreatur och andra djur. Effekten av dekontamineringsmetoder på slaktkroppar i fullskala är inte studerad under svenska förhållanden.

Bland åtgärdsförslagen kan nämnas:

Prevalensundersökningar på idisslare bör göras avseende förekomst av för humansidan relevanta serotyper av VTEC. Försök med probiotika, vaccin och bakteriofager för att minska utsöndringen av VTEC i besättningar i högprevalenta regioner bör göras inom ramen för frivilliga program. Insatser mot smutsiga djur som kommer till slakt bör intensifieras.

De myndigheter som har utfört uppdraget är Jordbruksverket, Livsmedelsverket och SVA i samråd med Smittskyddsinstitutet, Socialstyrelsen och Naturvårdsverket.

SALMONELLA HOS SMÅFÅGLAR OCH KATTER

SVA har under årets första månad fått in prover från ett hundratal katter och ett 20-tal småfåglar, främst av arterna gråsiska och domherre, vilka visat sig vara positiva för *Salmonella typhimurium*. Under de senaste åren har en liknande bild setts, om än inte riktigt lika omfattande som i år. Förekomsten av sjukdomen salmonellos med dödsfall bland fåglar ses främst hos finkfåglar som domherre, grönsiska,

gråsiska och grönfink under senvintern/våren och ofta i anslutning till fågelborden. De sjuka fåglarna sitter i allmänhet uppburrade under fågelborden och har en tung andning och verkar allmänt medtagna. Under de senaste åren har det framkommit att det är ett fåtal fagtyper av *Salmonella typhimurium* som infekterar katterna, och att de är desamma som man diagnostiserar hos småfåglarna. Det är lämpligt att informera ägare till infekterade katter att salmonella är en zoonos och hur de kan skydda sig från att själva infekteras. Enkla råd är bland annat att smittade katter och deras tillbehör ska hållas borta från köket samt att tvätta händerna innan man hanterar livsmedel.

FÅGELINFLUENSA I UNGERN OCH ENGLAND

Högpatogen fågelinfluensa H5N1 har återigen påvisats inom EU och även på flera andra håll i världen. Det är två besättningar med utegående tamgäss i Ungern samt en mycket stor kalkonfarm i sydöstra England som drabbats. I Ungern misstänks i första hand smitta från vilda fåglar, medan engelska myndigheter bland annat utreder en möjlighet att viruset introducerats med fjäderfäprodukter importerade från Ungern. Samtliga fåglar i de infekterade besättningarna har avlivats och andra åtgärder har satts in för att förhindra vidare smittspridning. Utbrotten har föranlett en ökad aktivitet i hela Europa med förhöjd beredskap och intensifierad övervakning. Smittan har ännu inte påvisats hos några vilda fåglar inom EU i år.

Nya utbrott har också konstaterats på flera håll i Asien, bland annat i Japan, Thailand, Vietnam, Indonesien och Pakistan och även i Ryssland och Turkiet. I Afrika har Nigerias första konstaterade fall hos människa rapporterats samtidigt som Egypten nu är det land utanför Asien som har flest fall hos människa.

Sedan i höstas gäller särskilda biosäkerhetsåtgärder för fjäderfän och hobbyhöns, anpassade till att risken för fågelinfluensa är låg i Sverige. Myndigheterna anser att händelserna den senaste tiden inte har påverkat risken för Sverige i sådan grad att det i nuläget finns anledning att ändra dessa. Läs mer om biosäkerhetsåtgärderna på Jordbruksverkets webbplats (www.sjv.se).

NY PARASIT

En för Sverige ny nematod har påträffats i löp-

■ ■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■ ■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

magen hos dovhjort i ett isoleringshägn beläget inuti ett större (40 ha) hjorthägn. De vuxna hjortarna importerades från Östeuropa under våren 2006 och har därefter befunnit sig i isoleringshägnet. Den nyfunna parasiten heter *Ashworthius sidemi* och är nära släkt med bland annat den stora löpmagsmasken hos får, *Haemonchus contortus*. Intressant i sammanhanget är att det är frågan om en blodsugande generalist som under senare år spridit sig till

rådjur, dovvilt och kronhjort i bland annat Frankrike och Polen, där den också påträffats hos visent och älg. Det är experimentellt visat att den kan sprida sig till får, och misstanke finns om att parasiten även kan infektera nötkreatur. Så här långt finns det inget som tyder på att parasiten har spridit sig från isoleringshägnet, men fler djur i det omgivande hjorthägnet måste undersökas innan det går att avskriva att parasiten spridit sig. ■

SVF Nominera
176 x 176